

І.М. Свиріденко

кандидат педагогічних наук, доцент

Житомирський державний

університет імені Івана Франка

ТЕХНОЛОГІЯ РОЗВИТКУ ПУБЛІЧНОГО ВИСТУПУ СТУДЕНТІВ НЕМОВНИХ ФАКУЛЬТЕТІВ ІНОЗЕМНОЮ МОВОЮ НА ПРОФЕСІЙНУ ТЕМАТИКУ

Метою реформи викладання іноземної мови у вищих навчальних закладах України на нових законодавчих засадах є досягнення принципово нового рівня підготовки студента немовних спеціальностей з іноземної мови – мобільного, здатного постійно самоудосконалюватись, використовуючи знання з іноземної мови, як засіб для професійного зростання. Такий підхід забезпечить продуктивну взаємодію викладача та студентів у ході навчального процесу, підвищить їх інтерес до іноземної мови, а також виступить важливим засобом формування професіонала нової формації, готового до міжкультурної комунікації іноземною мовою на професійну тематику [1].

Розробка окремих аспектів досліджуваної проблеми знайшла своє відображення у викладачів вищої школи вітчизняної та зарубіжної педагогіки Н.Березіної, Л.Березницької, М.Васильєвої, О.Вєтохова, Н.Волкової, Ю. Дехтярьова, І. Іщенко, В.Морозова, С.Мусатова, E. Bredster, M. Brienger.

Однак, на етапі активної модернізації вітчизняної системи вищої освіти наявний рівень культури професійного спілкування на іноземній мові студентів старших курсів продовжує не відповідати сучасним вимогам суспільства, тому ця тема залишається актуальною.

Пропонуємо розглянути авторську технологію розвитку культури публічного виступу іноземною мовою на професійну тематику, що спрямована на систематизацію та вдосконалення комунікативних знань і умінь майбутніх фахівців немовних факультетів. При цьому ми брали за

основу ієрархію цілей, як шлях максимальної адаптації розробленої технології до умов навчального процесу вищої школи. Представлена технологія реалізує процес цілеутворення на двох рівнях: стратегічному та поетапному.

На *стратегічному рівні* відбувається педагогічна інтерпретація суспільно-державного замовлення і визначаються пріоритети професійно-педагогічної діяльності викладача в роботі з навчальним матеріалом, що зумовлює переорієнтацію навчально-професійних завдань педагога в межах інформаційно-освітнього простору на удосконалення інформаційної взаємодії.

Рівень *поетапного цілеутворення* передбачає подальшу конкретизацію стратегічної мети, реалізація якої представлена в розробленій технології на основі інтерпретації навчального процесу в контексті його проектної спрямованості в роботі з інформацією на професійну тематику. За таких умов процесуальна сторона відображає *проектувальну складову* технології, змістова – *інформаційну (комунікативну)*.

Таким чином, у межах другого рівня цілеутворення виділено ряд технологічних етапів: I – до комунікативна фаза; II – комунікативна фаза; III – пост комунікативна фаза, які фактично описують повний цикл інформаційної взаємодії суб'єктів комунікації джерела інформації (загальної та навчальної) – викладач; викладач – студент; студент – джерела навчальної інформації, студент - студенти) [2, с. 286].

I етап – докомунікативна фаза – характеризується формуванням цілей діяльності та визначенням потреб щодо обміну інформацією, актуалізацією джерел інформації, а також чітким окресленням та конструюванням способів інформаційної взаємодії через форми пред'явлення навчальної інформації.

Алгоритм реалізації зазначеного етапу представлено на основі визначення його інформаційного контенту (чіткого змістового наповнення) на засадах комунікативного підходу, що окреслює шлях від актуалізації інформаційної потреби до інформаційного запиту, основою забезпечення

якого є: визначення предмета комунікації (зміст навчальної дисципліни – навчальна інформація); кодування навчальної інформації (конструювання засобів інформаційної взаємодії) з метою пред'явлення в ході реалізації контактної фази комунікації – комунікативного етапу. *Комунікацією* (лат. *communicatio, communicare* – робити загальним, зв'язувати, спілкуватися) називають процес обміну інформацією між людьми за допомогою спільної для них знакової системи.

Основна мета комунікації – забезпечення розуміння інформації, що є предметом обміну. В результаті цього процесу відбувається обмін знаннями, у ході якого може змінитися форма і зміст інформації, що сприймається учасниками комунікації. Отже, публічний виступ - той, який відбувся в присутності публіки, людей; прилюдний. Тому наступним кроком побудови технології публічного виступу є визначення *робочого інформаційного продукту* (власне предмета комунікації), яким є *зміст повідомлення або промови*. Робота над змістом передбачає реалізацію реальної, конкретної за змістом і формою композиційної побудови інформації, або її структурування [3]. Один з них є структурування, що становить невід'ємний атрибут навчальної роботи студента вищої школи з інформацією. За таких умов структурування повідомлення в дидактичному процесі вищої школи розглядаємо як спеціальну побудову навчального матеріалу, що спрямована на обробку, цільову орієнтацію наукової інформації і адаптацію її до навчальних умов [3].

Розв'язання окресленого завдання реалізується такими способами: згортанням інформації, її стисненням, моделюванням, візуалізацією.

На нашу думку, відео презентація – це саме той засіб, який знімає напругу доповідача з однієї сторони та допомагає уникнути помилок аудиторії при розумінні представленого матеріалу з іншої. Однією з практичних задач викладання іноземної мови у ВНЗ є розвиток у майбутніх спеціалістів уміння вільно та правильно говорити публічно, тому є

очевидною необхідність формування та розвитку презентаційної культури [4].

Викладаючи практичний курс іноземної мови на немовних факультетах ЖДУ імені Івана Франка, ми дійшли до висновку щодо необхідності розвитку у студентів наступних презентаційних навичок та умінь, які є основою їх презентаційної культури: здійснювати пошук інформації в різноманітних іншомовних джерелах, використовувати Інтернет-ресурси; вибирати вид читання відповідно до поставленої цілі; здійснювати систематизацію та узагальнення інформації; передавати зміст інформації відповідно до поставленої мети (стисло, повно чи вибірково); розгорнуто обґрунтовувати думки, давати визначення, наводити докази та використовувати приклади, які найбільш відповідають ілюстрації; використовувати необхідні мовні та мовленнєві засоби для вираження згоди, відмови, участі у дискусії; розпізнавати та вживати стійкі словосполучення та клішовані формули мовного етикету; створювати матеріал для усних презентацій з використанням мультимедійних технологій. На нашу думку, усі ці уміння є основою інформаційної культури студентів та відіграють важливу роль у підготовці та проведенні презентації.

На кінцевому етапі технології студенти продемонстрували високий рівень власного інформаційного продукту. Публічний виступ більшості студентів характеризувався високим рівнем комунікативних навичок на професійну тематику. Практичне значення дослідження визначається тим, що дана технологія може бути використана як засіб підготовки майбутніх спеціалістів різних галузей в умовах постійного оновлення інформаційного простору та покладена в основу моніторингу дослідження інформаційно-зорієнтованої компетентності серед студентів.

Література

1. Програма з англійської мови для професійного спілкування. English for Specific Purposes (ESP) National Curriculum for Universities / [Г.Є. Бакаєва, О.А. Борисенко та ін.] – К.:Ленвіт, 2005. -119 с
2. Энциклопедический социологический словарь / общ. ред. Г.В. Осипова; [ред.-сост. Кабыща А.В.]. — М.: ИСПИ РАН, 1995. – 939 с.
3. Медведєва А. С. Підготовка майбутніх учителів до структурування навчальної інформації у дидактичному процесі загальноосвітньої школи (на матеріалі математики і фізики): дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Медведєва Анастасія Сергіївна. – Одеса, 2003. – 181 с.
4. Щерба Л.В. Преподавание языков в школе . Общие вопросы методики: учеб. Пособие для студ. филол. фак. 3-е изд., испр. и доп. СПб.: Филол. фак. СПбГУ; Изд. Центр «Академия», 2002. – 60с.